

ข้อบังคับของคณะกรรมการการบินพลเรือน

ฉบับที่ ๑๕

ว่าด้วยการสอบสวนอุบัติการณ์การจราจรทางอากาศ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ (๒) มาตรา ๒๑ และมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๙๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเดินอากาศ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๒ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย คณะกรรมการการบินพลเรือนโดยอนุมติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมออกข้อบังคับเกี่ยวกับการสอบสวนอุบัติการณ์การจราจรทางอากาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในข้อบังคับนี้

“อุบัติการณ์การจราจรทางอากาศ” (Air Traffic Incident) หมายความว่า อุบัติการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจราจรทางอากาศที่มีกรณีแวดล้อมซึ่งอาจเกิดอุบัติเหตุเกิดขึ้น เช่น อากาศยานใกล้ชนกัน หรือความยากลำบากต่อการบินที่เกิดขึ้นจากวิธีปฏิบัติที่ผิดพลาด หรือการไม่ปฏิบัติตามวิธีปฏิบัติที่กำหนด หรือความบกพร่องของเครื่องอำนวยความสะดวกภาคพื้น ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบต่อการบินของอากาศยาน

“หน่วยงานให้บริการจราจรทางอากาศ (Air Traffic Services Unit)” หมายความว่า หน่วยควบคุมจราจรทางอากาศ ศูนย์แถลงข่าวการบิน หรือสถานที่ทำการรายงานการบริการจราจรทางอากาศ

“หน่วยควบคุมจราจรทางอากาศ (Air Traffic Control Unit)” หมายความว่า หน่วยควบคุมจราจรทางอากาศในเส้นทางบิน หน่วยควบคุมจราจรทางอากาศเขตประชิดสนามบิน หรือหอบังคับการบิน

“คณะอนุกรรมการสอบสวนอุบัติการณ์การจราจรทางอากาศ” หมายความว่า คณะอนุกรรมการสอบสวนอุบัติการณ์การจราจรทางอากาศ ซึ่งคณะกรรมการการบินพลเรือนแต่งตั้ง

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมการขนส่งทางอากาศ

ข้อ ๒ เมื่อเกิดอุบัติการณ์การจราจรทางอากาศแก่อากาศยานใดในราชอาณาจักร ให้นักบินซึ่งปฏิบัติหน้าที่แจ้งให้หน่วยงานให้บริการจราจรทางอากาศทราบทันทีผ่านทางวิทยุสื่อสาร ซึ่งการแจ้งต้องใช้ภาษาและมีรายการ ดังต่อไปนี้

(๑) ภาษาที่ใช้แจ้ง ให้ใช้ภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษด้วยถ้อยคำที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย

(๒) รายการที่แจ้ง ให้แจ้งรายการดังต่อไปนี้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้โดยไม่ต้องรอให้ครบถ้วนทุกรายการ

- (ก) ลักษณะของอุบัติเหตุการณ์การจราจรทางอากาศ เช่น อากาศยานใกล้ชนกัน
- (ข) สัญญาณเรียกขานทางวิทยุของอากาศยานที่ใช้รายงาน
- (ค) ตำแหน่ง ทิศทาง หรือเส้นทางบิน ความเร็วจริงขณะบิน
- (ง) ระดับการบิน ความสูง และท่าทางการบินของอากาศยาน
- (จ) สภาพแวดล้อมทางอุตุนิยมวิทยาขณะทำการบิน (IMC หรือ VMC)
- (ฉ) เวลาหมฆมกรีนิกซ์ที่เกิดอุบัติเหตุการณ์การจราจรทางอากาศ
- (ช) บรรยายลักษณะอากาศยานอื่น หากเกี่ยวข้อง
- (ซ) สรุปรายละเอียดของอุบัติเหตุการณ์การจราจรทางอากาศ รวมไปถึงระยะห่าง

ที่มองเห็นด้วยสายตาและระยะทางที่เกิดความผิดพลาด

เมื่ออากาศยานลงจอดแล้ว ให้ทำรายงานตามแบบท้ายข้อบังคับนี้ ยื่นต่อหน่วยงานให้บริการจราจรทางอากาศ

การแจ้งและการทำรายงานตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้ถือเป็นการปฏิบัติตามวินัยผู้ประจำหน้าที่ในตำแหน่งนักบิน

ข้อ ๓ เมื่อเกิดอุบัติเหตุการณ์การจราจรทางอากาศแก่อากาศยานใดในราชอาณาจักร ให้หน่วยควบคุมจราจรทางอากาศ (Air Traffic Control Unit) ที่รับผิดชอบขณะนั้น รายงานให้หน่วยงานให้บริการจราจรทางอากาศที่ตนสังกัดทราบทันทีตามแบบท้ายข้อบังคับนี้

ข้อ ๔ เมื่อเกิดอุบัติเหตุการณ์การจราจรทางอากาศให้หน่วยงานให้บริการจราจรทางอากาศมีหน้าที่จัดเก็บเอกสารและเทปทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการเกิดอุบัติเหตุการณ์การจราจรทางอากาศไว้หลังจากที่เกิดอุบัติเหตุการณ์โดยทันที รวมทั้งมีหน้าที่ปฏิบัติตามมาตรการที่จำเป็นทั้งหมดเพื่อรักษาเอกสารและเทปดังกล่าวเพื่อเป็นการเก็บรายละเอียดให้มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ ในขณะที่เอกสารและเทปยังมีสภาพดี

ข้อ ๕ เมื่อหน่วยงานให้บริการจราจรทางอากาศได้รับรายงานจากนักบินและหน่วยควบคุมจราจรทางอากาศแล้ว ให้รายงานอธิบดีทราบโดยไม่ชักช้า และให้ทำการสอบสวนเบื้องต้นโดยอย่างน้อยต้องมีข้อมูลและพยานหลักฐานประกอบการสอบสวนเบื้องต้น ดังต่อไปนี้

- (๑) คำให้การของบุคคลที่เกี่ยวข้อง
 - (๒) เทปการติดต่อระหว่างนักบินกับหน่วยควบคุมจราจรทางอากาศโดยการสื่อสารทางวิทยุและโทรศัพท์
 - (๓) สำเนาของ Flight Progress Strips และข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งบันทึกข้อมูลเรดาร์ (Recorded Radar Data) (ถ้ามี)
 - (๔) สำเนารายงานข่าวอุตุนิยมวิทยาและการพยากรณ์อากาศในช่วงเวลาที่เกิดอุบัติเหตุการจราจรทางอากาศ
 - (๕) ข้อมูลด้านเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับสถานะการปฏิบัติการของอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้งานได้
 - (๖) สิ่งที่ตรวจพบและคำแนะนำสำหรับการปฏิบัติการแก้ไขที่เหมาะสม
- เมื่อหน่วยงานให้บริการจราจรทางอากาศทำการสอบสวนแล้ว ให้รายงานอธิบดีทราบโดยไม่ชักช้า แต่ทั้งนี้ต้องรายงานภายในกำหนดสิบวันนับแต่วันเกิดอุบัติเหตุการจราจรทางอากาศ
- ข้อ ๖ เมื่อเกิดอุบัติเหตุการจราจรทางอากาศแก่อากาศยานไทยนอกราชอาณาจักร ให้ผู้ควบคุมอากาศยานนั้นแจ้งเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในเขตของต่างประเทศทราบ และแจ้งให้อธิบดีทราบโดยไม่ชักช้า
- ข้อ ๗ ในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุการจราจรทางอากาศเกี่ยวข้องกับอากาศยานต่างประเทศ ให้หน่วยงานให้บริการจราจรทางอากาศรายงานให้รัฐผู้จดทะเบียนอากาศยานและรัฐผู้ดำเนินการเดินอากาศของอากาศยานนั้น โดยเครือข่ายโทรคมนาคมการบิน (Aeronautical Fixed Telecommunication Network - AFTN) ทราบทันที
- ข้อ ๘ เมื่ออธิบดีได้รับรายงานแล้ว ให้ส่งคณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุการจราจรทางอากาศโดยไม่ชักช้า
- ข้อ ๙ ในการดำเนินการสอบสวน คณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุการจราจรทางอากาศ มีหน้าที่เก็บรักษาเอกสารและพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่ใช้สำหรับการสอบสวนไว้เป็นความลับ ไม่ให้มีการเข้าถึงโดยบุคคลที่ไม่ได้เกี่ยวข้อง
- ข้อ ๑๐ เมื่อคณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุการจราจรทางอากาศสอบสวนแล้วเสร็จ ให้ส่งรายงานผลการสอบสวนไปยังอธิบดี เพื่ออธิบดีนำเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมทราบ และอธิบดีจะเปิดเผยรายงานผลการสอบสวนได้ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

ข้อ ๑๑ เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมมีคำสั่งให้เปิดเผยผลการสอบสวนตามข้อ ๑๐
ให้อธิบดีแจ้งผลการสอบสวนไปยังผู้เกี่ยวข้องทราบ

ข้อ ๑๒ ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑

พลเรือเอก ธีระ ห้าวเจริญ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

ประธานคณะกรรมการการบินพลเรือน

แบบการรายงานอุบัติการณ์การจราจรทางอากาศแนบท้าย
ข้อบังคับของคณะกรรมการการบินพลเรือน ฉบับที่ ๗๙ ว่าด้วยการสอบสวนอุบัติการณ์
การจราจรทางอากาศ

๑. ข้อมูลทั่วไป

- (ก) ลักษณะของอุบัติการณ์ (อากาศยานใกล้เคียงกัน ความผิดพลาดในขั้นตอนการปฏิบัติ ความบกพร่องของเครื่องอำนวยความสะดวกภาคพื้นดิน)
- (ข) ชื่อนักบินผู้ควบคุมอากาศยาน
- (ค) ผู้ดำเนินการเดินอากาศ
- (ง) การระบุเครื่องหมายของอากาศยาน
- (จ) ประเภทอากาศยาน
- (ฉ) ชื่อเรียกขานทางวิทยุ คลื่นความถี่ในการสื่อสารขณะเวลาที่เกิดอุบัติการณ์
- การจราจรทางอากาศ
- (ช) สนามบินต้นทาง
- (ซ) สนามบินแห่งแรกที่จะลงจอด และสนามบินปลายทาง (ถ้าหากไม่ใช่สถานที่เดียวกัน)
- (ฌ) ประเภทของแผนการบิน (บินด้วยอุปกรณ์เครื่องวัดประกอบการบิน (IFR) บินด้วยทัศนวิสัย (VFR))
- (ญ) ตำแหน่งในขณะเวลาที่เกิดอุบัติการณ์การจราจรทางอากาศ ทิศทาง เส้นทางบิน ความเร็ว
- (ฎ) ระดับการบิน ความสูง การปรับเครื่องวัดความสูง ลักษณะท่าทางการบิน (การไต่ การร่อนลง การเลี้ยว)
- (ฏ) สภาพอากาศในเวลาทำการบินในขณะที่เกิดอุบัติการณ์การจราจรทางอากาศ (สภาวะอุตุนิยมวิทยาที่แสดงถึงทัศนวิสัยของระยะจากเมฆถึงฐานเมฆ ซึ่งน้อยกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำของสภาวะอุตุนิยมวิทยาด้านทัศนวิสัย (IMC) สภาวะอุตุนิยมวิทยาที่แสดงถึงทัศนวิสัยของระยะจากเมฆถึงฐานเมฆ ซึ่งเท่ากับหรือดีกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด (VMC) สูงกว่าหรือต่ำกว่าเมฆ หมอก หมอกแดด ทัศนวิสัยในการบิน เส้นขอบฟ้าจากเมฆ ระหว่างชั้นเมฆ ในเมฆ ฝน หิมะ ลูกเห็บ หมอก หมอกแดด บินเข้าหา/ออกจากดวงอาทิตย์)
- (ฐ) วันและเวลา (เวลามาซิมมิกกรีนิช) ที่เกิดอุบัติการณ์การจราจรทางอากาศและบันทึกเวลารายงานไปยังหน่วยงานให้บริการจราจรทางอากาศที่เกี่ยวข้อง

๒. ข้อมูลรายละเอียด

(ก) บรรยายลักษณะอากาศยานอื่น ถ้าหากเกี่ยวข้อง ได้แก่ ประเภท ปีกสูง/ต่ำ หมายเลขเครื่องยนต์ สัญญาณเรียกขานทางวิทยุ ทะเบียน เครื่องหมาย สี ไฟ รายละเอียดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(ข) บรรยายเกี่ยวกับอุบัติการณ์การจราจรทางอากาศ ถ้าหากต้องการเพิ่มคำแนะนำหรือข้อเสนอแนะ รวมไปถึงความคิดเห็นถึงสาเหตุที่น่าจะเป็นไปได้ของการเกิดอุบัติการณ์การจราจรทางอากาศ (ในกรณีของอากาศยานใกล้เคียงกันต้องให้ข้อมูลในเรื่องเส้นทางบิน ระยะในแนวดิ่งและแนวนอนที่มองเห็นโดยประมาณ ระยะห่างที่ผิดพลาดระหว่างอากาศยาน และการปฏิบัติการหลีกเลี่ยงโดยอากาศยานลำใดลำหนึ่ง)

๓. ข้อมูลเพิ่มเติมโดยหน่วยงานให้บริการจราจรทางอากาศที่เกี่ยวข้อง

(ก) บรรยายถึงการได้รับรายงาน (ทางวิทยุ โทรศัพท์ โทรพิมพ์ที่หอบังคับการบิน หน่วยควบคุมการจราจรทางอากาศ ฯลฯ)

(ข) รายละเอียดการปฏิบัติการของหน่วยงานให้บริการจราจรทางอากาศ (การสังเกตอุบัติการณ์การจราจรทางอากาศบนจอเรดาร์ การให้สัญญาณเตือน ฯลฯ)
